

1. חמאמדה, ת.ז. [REDACTED]
2. גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע (ע"ר)
ע"י ב"כ עוה"ד נעמי הגר ו/או איתן דיאמונד מ"גישה – מרכז לשמירה על
הזכות לנוע"
רחוב הרכבת 42
תל אביב, 67770
טלפון: 03-6244120; פקס: 03-6244130

העותרים

- נגד -

1. שר הפנים
2. פקיד הרישום על-פי חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965
ע"י מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים

המשיבים

תגובת העותרים

העותרים מתכבדים להגיש את תגובתם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 16.6.2014 כדלקמן:

1. עניינה של העתירה בבקשה לרשום את נישואיו של העותר 1 (להלן "העותר") במרשם האוכלוסין הישראלי, ובבקשה לבטל את סעיף ג.2 לנוהל מספר 2.11.0001 של רשות האוכלוסין: "נוהל ביצוע שינויים ותיקונים במצב אישי (נישואין/גירושין/התאלמנות)" (להלן: **נוהל הרישום**), הקובע דרישת המתנה של חצי שנה בטרם יעודכן מצבם האישי של אזרחים ישראלים הנישאים לאזרח זר, שעל-פיו סרבו המשיבים לרשום את נישואי העותר.
2. מן הראוי היה לברר את הסעד הכללי, קרי את ביטול הסעיף האמור במסגרת עתירה זו. הצהרת המשיבים כי יבחנו את הסוגיה של נוסחו של נוהל הרישום – אין די בה, מכמה סיבות:
 - א. כפי שפורט באריכות במסגרת העתירה, סעיף נוהל הרישום נוגד את החוק ואת ההלכה הפסוקה באופן ברור וכמו כן הוא פוגע פגיעה בלתי מידתית בזכויות יסוד של מספר לא מבוטל של אזרחים ישראלים בלא כל הצדקה, או לשם תכלית ראויה.
 - ב. למרבה הצער, הנסיון מלמד כי המשיבים מתמהמהים בסוגיות כגון בחינה של נהלים, במיוחד כאשר אין קוצבים מועד ברור וקצר לסיום עבודת הבחינה; כך למשל בנושא משיק, נוהל כניסת ישראלים מרצועת עזה לישראל, אשר המשיבים בוחנים כבר משלהי 2011 ולמרות חלוף הזמן, טרם נכתב נוהל זה. (ר' עת"מ 63291-12-12 **וחידי נ' שר הפנים**, ס' 22 לכתב תשובה מטעם המשיבה מיום 21.4.2013, תחת הכותרת "אודות המתווה המצוי בהליך גיבוש אצל המשיבה לעניין הסדרת כניסתם של ישראלים משטח רצועת עזה").

- ג. הקבוצה הנפגעת מסעיף נוהל הרישום היא קבוצה נכבדה של אזרחים ישראלים הנישאים לאזרחים זרים. אין מדובר במתי מעט וראוי היה לתת סעד לקבוצה גדולה זו.
- ד. נסיון המשיבים לטעון בסעיף 11 לתגובתם המקדמית לעתירה כי נישואים שנערכו ברצועת עזה בהעדר אחד הצדדים מצריכים התייחסות מיוחדת, איננו ממין הענין. כפי שפורט בעתירה, נישואים מעין אלו הם הנורמה בנישואים שרעיים ואף יותר מכך, רישום הנישואים לא התבקש על סמך תעודת הנישואים מרצועת עזה, אלא על-סמך החלטה של בית דין שרעי בישראל, שלפקיד הרישום אין סמכות לפקפק אחריה.
- ה. העדר פסיקה עקרונית באשר לביטול הסעיף תחייב לפנות שוב ושוב לבית המשפט הנכבד בעתירות פרטניות נוספות, דבר אשר יגרום הוצאות לעותרים העתידיים - כולם אזרחי ישראל, ויבזבז את זמנו של בית המשפט הנכבד.
- ו. העותרים פעלו ללא דופי, כפי שיובהר להלן, הסעד הפרטני הושג רק בשל העתירה, משמע היה לה ולאילו שתבואנה אחריה צידוק. בנסיבות אלו אין להטיל הוצאות על העותרים. בנסיבות אלו יש להטיל הוצאות על המשיבים.
3. למרות כל האמור לעיל, לאור נוסחה של החלטת בית המשפט הנכבד, לנוכח התחייבות המשיבים לבחון את נוסחו של נוהל הרישום ובשל קבלת הסעד הפרטני, החליטו העותרים למחוק את העתירה, ולבקש להטיל הוצאות על המשיבים. כמו כן, מבקשים העותרים כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים לקיים את התחייבותם לבחון את נוסח הנוהל בתוך זמן סביר. העותרים אכן שומרים על מלוא טענותיהם, אשר יוצגו שוב בפני בית המשפט הנכבד בעת המתאימה.
- בקשה להשתתף הוצאות על המשיבים**
4. הקריטריונים להטלת הוצאותיו של עותר שחזר בו מעתירתו על המשיב לעתירה נקבעו בבג"ץ 842/93 נסאסרה נ' שר הבינוי והשיכון, מח (4) 217, (1994):
- א. האם היה צידוק בהגשת העתירה**
5. ביום 9.3.2010 נחתם בעזה חוזה נישואים בין העותר לבין בת זוגו, באמצעות מיופה כוח. ביום 9.1.2014 קיבל העותר פסק דין של בית הדין השרעי בבאר שבע המאשר קיומם של הנישואים. ביום 29.1.2014 ניסה העותר לרשום את נישואיו בלשכת מינהל האוכלוסין, כאשר בידו תעודה ציבורית, קרי החלטתו של בית-הדין, אך ללא הועיל. פקיד המרשם במקום סירב לרשום את נישואיו של העותר והורה לו לשוב בעוד חצי שנה, כלומר ביום 3.8.2014. בנוסף, החלטת בית-הדין הועברה באופן ישיר לפקיד הרישום כפי שמתחייב מסעיף 16 לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965.
6. רק ביום 13.5.2014, כחודשיים וחצי לאחר פניית העותרים אל ראש אגף מרשם ומעמד ברשות האוכלוסין, נתקבלה תשובתה של גבי אודט יצחק, ממונה על מחלקת מרשם ודרכונים דסק דרום, במסגרתה נאמר כי מצבו האישי של העותר ישונה ל- 'בבירור', לתקופה שלא

תעלה על שישה חודשים ובשישה החודשים הללו יידרש להמציא ראיות לכנות הנישואים, שממילא איננו יכול להמציא, כל עוד נישואיו אינם נרשמים.

7. למרות פניות רבות של העותר ובאי-כוחו למשיבים בעניינו במשך שלושה חודשים, רישום נישואיו של העותר לא צלח, וביום 14.5.2014 הוגשה עתירה זו לבית המשפט הנכבד.

8. בלא רישום נישואיו, לא יכול היה העותר להתאחד עם בת זוגו המתגוררת ברצועת עזה ולממש את זכותו הטבעית לחיי משפחה וזאת על-פי נהלי בדיקת בקשותיהם של אזרחי ישראל ותושביה של המשיבים (נספחים ע/1 וע/2 לעתירה). יתרה מזאת, סירובם של המשיבים לבקשת העותר נעשה בחוסר סמכות ובניגוד להלכה הפסוקה כפי שהובהר בפרוטרוט במסגרת הטיעון המשפטי בעתירה שבכותרת. בנסיבות אלו, ודאי שהיה צידוק לעתור כנגד החלטה ששללה מהעותר זכויות יסוד, בניגוד לדין הישראלי.

9. סירוב המשיבים לרשום את העותר כ"נשוי" (נספח ע/14), לפי הנוהל נשוא עתירה זו, מבוסס על שיקול שאינו רלוונטי לענייננו. על פקיד הרישום לרשום במרשם האוכלוסין שינוי לאור התעודה המוצגת בפניו, והעניין אינו כפוף לשיקול דעתו, ואינו מותנה בהמתנה בת שישה חודשים או בהסדרים שקבעה הרשות לצורך מתן מעמד.

10. היענות המשיבים לסעד שהתבקש בעתירה, ורישומו של העותר כ"נשוי" במרשם האוכלוסין ביום 15.6.2014, בטרם קביעת דיון בעתירה, מחדדת מסקנה זו.

ב. מיצוי הליכים בטרם הגשת העתירה

11. בסעיפים 17-22 לעתירה מפורטים מאמציו הרבים של העותר לרשום את נישואיו ופניותיו לגורמים שונים במשרד הפנים במשך כשלושה חודשים עד להגשת העתירה.

12. בוודאי שבמקרה זה מוצו כל האפשרויות העומדות בפני העותר, שגם לאחר הסירוב הראשוני ניסה שוב ושוב, בעצמו ובאמצעות העותרת 2 לפתור את העניין בלא להידרש לפנייה לערכאות.

ג. האם לא היה שיהוי בהגשת העתירה

13. לעמדת המשיבים, הודעה על נישואי העותר נמסרה להם רק ביום 2.2.2014 (נספח ע/14 לעתירה). ביום 4.3.2014 שלחו העותרים למשיבים מכתב בעניינו של העותר, וביום 16.3.2014 שלחו מכתב נוסף המתריע שאם לא יוסדר עניינו של העותר עד ליום 30.3.2014 יפנו העותרים לערכאות. כמעט חודשיים חלפו, וביום 13.5.2014 התקבלה לראשונה תשובת המשיבים בעניין.

14. למחרת קבלת תשובה זו, ביום 14.5.2014, הוגשה העתירה. בוודאי שבנסיבות אלו לא התקיים שיהוי בהגשת העתירה, וממילא לא העלו המשיבים טענת שיהוי.

15. למעלה מן הצורך יצוין כי כאשר הגיע העותר ללשכת רשות האוכלוסין, מצויד בתגובת המשיבים בכדי לעדכן את רישומו, נאמר לו לשוב לאחר שבוע, ורק כתוצאה מהתעקשותו נרשם השינוי ועודכן הספח עבורו בו ביום.

ד. האם עצם הגשת העתירה היא שהניעה את המשיב להעניק לעותרים את הסעד המבוקש

16. אין חולק כי בקשתו של העותר לרשום אותו כ"נשוי", בלי להמתין שישה חודשים ובלי שיידרש להמציא ראיות לכנות הקשר **סורבה** טרם הגשת העתירה. כתוצאה מהגשת העתירה נבחנה בקשתו שוב, והוחלט **לקבלה** ולרשמו כנשוי בלא דרישות נוספות, כאמור בתגובת המשיבים מיום 15.6.2014. כלומר, רק הודות להגשת העתירה נבחנה הבקשה שוב, ולעותר ניתן הסעד הפרטני שהתבקש.

17. אשר לסעד הכללי, כפי שעולה מתגובת המשיבים, בכוונתם לבחון את נוסחו של נוהל הרישום. לפי החלטת בית המשפט הנכבד מיום 16.6.2014, לעותרים נשמרות מלוא טענותיהם בעניין.

18. בנסיבות אלו, ברי כי הגשת העתירה **ורק הגשת העתירה** היא שהניעה את המשיב להעניק לעותר את הסעד הפרטני שהתבקש בעתירה זו.

ה. סיכום

19. במועד הגשתה של עתירה זו התקיים צידוק ברור להגשתה. התנהלות המשיבים הפרה את זכותו הבסיסית של העותר לחיי משפחה, נעשתה בחוסר סמכות ועמדה בניגוד לדין ולהלכה הפסוקה. כתוצאה מהגשת העתירה, בחנו שוב המשיבים את סירובם והחליטו לקבל את בקשת העותר ולרשום את נישואיו.

20. לאור כל זאת, מתבקש בית המשפט הנכבד לפסוק הוצאות משפט כנגד המשיבים, ובכלל זה לפסוק שכר טרחת עורך דין. כמו כן מבקשים העותרים, שמוחקים את עתירתם, כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים לקיים את התחייבותם לבחון את נוסח הנוהל בתוך זמן סביר וקצוב.

היום, יום 26.6.2014

ד"ר (מזה"ת) נעמי הגר, עו"ד
ב"כ העותרים